

Yttrande

2022-08-17

2.2.5

(Vänsterpartiet)

Yttrande om Hemställen från miljö- och klimatnämnden om att stadens politiska representanter i Göta älvs vattenråd, Säveåns vattenråd samt Mölndalsåns vattenråd från 2023 ska utses av miljö- och klimatnämnden

Högerstyret har gjort gemensam sak med Socialdemokraterna och Demokraterna och förhandlat fram hur delar av nästa mandatperiods politiska organisation ska se ut. I dessa diskussioner har vi inte fått delta. Vi hade förväntat oss breda blocköverskridande samtal ditt alla demokratiska partier inbjudits för att hitta en samsyn kring den politiska organisationen kommande mandatperiod, men i stället har dessa partier gjort upp i slutna mötesrum. Som en konsekvens av detta avstår vi från att delta i beslutet.

Yrkande M, L, C, S, D
Särskilt yttrande KD

2022-06-10

2.2.9

Yrkande angående – Hemställan från miljö- och klimatnämnden om att stadens politiska representanter i Göta älvs vattenråd, Säveåns vattenråd samt Mölndalsåns vattenråd från 2023 ska utses av miljö- och klimatnämnden

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Från och med 2023 utses stadens politiska representanter i Göta älvs vattenråd, Säveåns vattenråd samt Mölndalsåns vattenråd av Miljö- och klimatnämnden.

Yrkandet

Vattenråden har en viktig roll i svensk vattenförvaltning och för att nå våra vattenrelaterade miljömål. I råden finns representanter från olika intressen i avrinningsområdena och fungerar som ett lokalt forum och part i dialog med myndigheter för vattenfrågor. Översvämningsproblematik, exploateringstryck och höga naturvärden gör att det finns stora utmaningar som kräver samverkan och samsyn över kommungränserna. Råden är en samarbetsform och inte en juridisk person.

För att skapa bättre synergieffekt i stadens arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus är det viktigt att det finns en koppling mellan det arbetet och vattenrådets arbete samt att det finns en ordning angående de formella processerna kring politiker som tillsätts i vattenråden. Detta för att öka möjligheterna att nå miljökvalitetsnormerna för vatten. Det är Miljö- och klimatnämnden som finansierar Göteborgs Stads del till vattenråden varvid det vore bra att även nämnden utser politiska representanter till dessa. På så sätt blir det en tydligare koppling mellan ansvar, finansiering och representation.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-04-12

Diarienummer 317/ 21, 318/21

Handläggare

Christina Hofmann

Telefon: 031-368 04 11

E-post: fornamn.efternamn@forvaltning.goteborg.se

Hemställan från miljö- och klimatnämnden om att stadens politiska representanter i Göta älvs vattenråd, Säveåns vattenråd samt Mölndalsåns vattenråd från 2023 ska utses av miljö- och klimatnämnden

Stadsledningskontoret överlämnar, utan eget ställningstagande miljö och klimatnämndens hemställan om att stadens politiska representanter i Göta älvs, Säveåns och Mölndalsåns vattenråd från 2023 ska utses av miljö- och klimatnämnden, för beslut i kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Mölndalsåns vattenråd och Göta Älvs vattenråd har tagit fram ett förslag till ny finansiering som innebär att kommunerna går in med en årlig medfinansiering. Miljö och klimatnämnden har fattat beslut om årlig avgift från Göteborgs Stad från 2022 till respektive vattenråd. Nämnden beslutade 2019 om medfinansiering av Säveåns vattenråd.

Vattenråden har för avsikt att samtliga kommuner i vattenrådet, utöver representation på tjänstepersonsnivå, även utser en politiker som kan företräda kommunen i vattenrådet. Syftet är att vattenråden ska kunna arbeta mer aktivt med åtgärder inom Mölndalsåns, Göta älvs samt Säveåns avrinningsområden jämfört med nuvarande nivå.

Med utgångspunkt från att miljö- och klimatnämnden ansvarar för medfinansieringen av vattenråden har nämnden hemställt om att den politiska representationen i vattenråden från 2023 ska utses av miljö- och klimatnämnden. Nämndens hemställan är ställd till kommunfullmäktige men då det är kommunstyrelsen som utser ledamöter i vattenråden är det kommunstyrelsen som ska ta ställning i ärendet om utseende av ledamöter. Kommunfullmäktiges valberedning har informerats om ärendet vid sammanträde den 16 maj 2022.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Arvode utgår enligt § 8 i Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar.

Bedömning ur ekologisk dimension och social dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner

Bilagor

1. Miljö och klimatnämndens handlingar, Göta älvs vattenråd
2. Miljö och klimatnämndens handlingar, Mölndalsåns vattenråd

Ärendet

Miljö- och klimatnämnden har hemställt att de politiska representanterna i vattenråden för Göta älv, Mölndalsån och Säveån ska utses av miljö- och klimatnämnden från 2023.

Nämndens hemställan är ställd till kommunfullmäktige men då det är kommunstyrelsen som utser ledamöter i vattenråden är det kommunstyrelsen som ska ta ställning i ärendet om utseende av ledamöter och inte fullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Göta älvs vattenråd bildades 2006 och Mölndalsåns samt Säveåns vattenråd 2008.

Vattenråden har regelbundna möten cirka 4–6 gånger per år. Ekonomin är separerad från Göta älvs vattenvårdsförbund men administreras av vattenvårdsförbundet.

Vattenvårdsförbunden ansvarar bland annat för olika vattenprovtagningar och recipientkontrollprogram.

Vattenråden är en samarbetsform och inte en juridisk person. De har en viktig roll i svensk vattenförvaltning eftersom tvärsektoriell samordning och koordinerad förvaltning är en förutsättning för att kunna nå våra vattenrelaterade miljömål. Tanken med vattenråden är att de ska representera alla intressen i avrinningsområdena och fungera som ett lokalt forum och part i dialog med myndigheter för vattenfrågor.

Översvämningsproblematik, exploateringstryck och höga naturvärden gör att det finns stora utmaningar som kräver samverkan och samsyn över kommungränserna.

Miljö och klimatnämnden har i beslut 2019 och 2021 fattat beslut om årlig avgift/medfinansiering från Göteborgs Stad avseende ovan nämnda vattenråd. Kretslopp och vattennämnden medfinansierar i sin tur arbetet i Göta älvs respektive Bohuskustens vattenvårdsförbund utifrån sin roll som verksamhetsutövare.

Under 2019/2020 påbörjades en diskussion i vattenråden om dess framtida arbete och roll i kommunernas gemensamma arbete för att nå en god vattenstatus i dess vattenförekomster enligt EU:s Vattendirektiv. För att komma framåt i åtgärdsarbetet behövs mellankommunala samarbeten inom avrinningsområdena. Samverkan som sker i vattenråden är en bra grund för en vidareutveckling av det mellankommunala åtgärdsarbetet.

I de inledande diskussionerna i vattenråden har det framkommit att man i kommunerna ser behov av att få en samlad organisation som arbetar med vattenförvaltningen inom respektive vattenråds avrinningsområde där även åtgärder är en del av arbetet. Vattenråden har för avsikt att samtliga kommuner i respektive vattenråd, utöver representation på tjänstepersonsnivå, även utser en politiker som kan företräda kommunen i vattenrådet.

Kommunstyrelsen har för innevarande mandatperiod utsett en ledamot och en ersättare i Mölndalsåns vattenråd samt en ledamot i Säveåns vattenråd. Till ordförande i Göta älvs vattenråd utses ordföranden i Göta Älvs vattenvårdsförbund. Nuvarande ordförande är en av kommunfullmäktige utsedd politiker. Övriga kommuner har inte några politiska representanter i detta vattenråd.

Miljö och klimatnämnden menar att återkopplingen till nämnderna kan bli lidande då den politiska representationen i vattenråden för närvarande inte har någon tydlig koppling till miljö- och klimatnämnden eller kretslopp- och vattennämnden. Miljö- och klimatnämnden har därför föreslagit att de politiska representanterna i vattenråden ska utses av miljö- och klimatnämnden fr o m 2023. Miljö- och klimatnämnden anser vidare att för stadens arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus är det viktigt att det finns en koppling mellan det arbetet och vattenrådets arbete samt att det finns en ordning angående de formella processerna kring politiker som tillsätts i vattenråden. Detta för att öka möjligheterna att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret delar miljö och klimatnämndens bedömning att det bör finnas en tydlig koppling till miljö och klimatnämnden vid val av stadens representanter i vattenråden. Det finns dock inget som hindrar att kommunstyrelsen även fr o m 2023 utser stadens politiska representanter i respektive vattenråd. Protokoll från vattenråden anmäls fr o m 27 april 2022 till kommunstyrelsens sammanträden och återfinns i appen under rubriken anmälningsärenden. Stadsledningskontoret överlämnar utan eget ställningstagande miljö och klimatnämndens hemställan om att från 2023 utse få stadens politiska representanter i Göta älvs, Mölndalsån och Säveåns vattenråd till kommunstyrelsen för beslut.

Jonas Kinnander
Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman
Stadsdirektör

§ 223 Dnr 2021-7064

Förslag till ny finansiering av Göta älvs vattenråd

Beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner förslag till ny finansiering av Göta älvs vattenråd, med en avgift på 166 000 kronor per år från Göteborgs Stad från 2022.
2. Miljö- och klimatnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om att den politiska representationen i de vattenråd Göteborgs Stad är med i utses av miljö- och klimatnämnden från 2023.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-10-07 med bilagor.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige

Dag för justering

2021-10-22

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Alander

Ordförande

Emmyly Bönfors (C)

Justerande

Helena Norin (MP)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2021-10-22.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-10-07

Diarienummer 2021-7064

Handläggare

Johan Erlandsson

Telefon: 031-368 37 19

E-post: johan.erlandsson@miljo.goteborg.se

Förslag till ny finansiering av Göta älvs vattenråd

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner förslag till ny finansiering av Göta älvs vattenråd, med en avgift på 166 000 kronor per år från Göteborgs Stad från 2022.
2. Miljö- och klimatnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om att den politiska representationen i de vattenråd Göteborgs Stad är med i utses av miljö- och klimatnämnden från 2023.

Sammanfattning

Göta älvs vattenråd har tagit fram ett förslag till ny finansiering som innebär att kommunerna går in med en årlig medfinansiering. För Göteborgs Stad blir summan totalt 166 000 kronor.

Miljöförvaltningen gör bedömningen att vattenråd är ett bra sätt att arbeta för att bidra till att kunna uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. I samband med tidigare ärende om Sävåns vattenråd beslutades att miljö- och klimatnämnden ska ansvara för Göteborgs Stads avgift till vattenrådet. Miljöförvaltningen gör bedömningen att samma princip gäller för Göta älvs vattenråd. Miljöförvaltningen avser återkomma i förslag till nämndens budget inför 2022 med vilka konsekvenser det får för verksamheten i övrigt att medfinansiera vattenrådet.

Vattenråden har för avsikt att samtliga kommuner i vattenrådet, utöver representation på tjänstepersonsnivå, även utser en politiker som kan företräda kommunen i vattenrådet. Syftet är att vattenrådet ska kunna arbeta mer aktivt med åtgärder inom Göta älvs avrinningsområde jämfört med nuvarande nivå.

Med utgångspunkt att miljö- och klimatnämnden ansvarar för medfinansieringen av vattenrådet föreslår miljöförvaltningen att den politiska representationen i vattenrådet ska utses av miljö- och klimatnämnden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Medfinansieringen och avgiften till vattenrådet innebär en ny kostnad som vi återkommer med konsekvenserna av i förslag till nämndens budget 2022.

Bedömning ur ekologisk dimension

De aspekter miljöförvaltningen funnit utifrån denna dimension beskrivs under rubriken Beskrivning av ärendet.

Bedömning ur social dimension

Miljöförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Brev från Göta älvs vattenråd till kommunstyrelsen angående medfinansiering av Göta älvs vattenråd
2. Nu gällande arbetsordning för Göta älvs vattenråd

Ärendet

Göta älvs vattenråd har inkommit med en fråga till Göteborgs Stad avseende avgift till Göta älvs vattenråd.

För Göteborgs Stad innebär det en avgift och medfinansiering till vattenrådets arbete på 166 000 kronor per år. Med anledning av miljö- och klimatnämndens samordnande roll för vatten- och havsmiljöarbete har stadsledningskontoret överlämnat frågan för avgörande i miljö- och klimatnämnden.

Beskrivning av ärendet

Göta älvs vattenråd bildades 2006. Under 2020 påbörjades en diskussion i vattenrådet om dess framtida arbete och roll i kommunernas gemensamma arbete för att nå en god vattenstatus i dess vattenförekomster enligt EU:s Vattendirektiv. För att komma framåt i åtgärdsarbetet behövs mellankommunala samarbeten inom avrinningsområdet. Samverkan som sker i vattenråden är en bra grund för en vidareutveckling av det mellankommunala åtgärdsarbetet. För att få ett fungerande och effektivt vattenvårdsarbete inom Göta älvs vattenråd föreslås att en budget, utöver det årliga samverkansbidraget (80 000 kronor) från Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt, ska avsättas från och med 2022. Med en budget skulle vattenrådet kunna initiera vattenvårdande åtgärder samt engagera en åtgärdssamordnare på deltid. Åtgärdssamordnarens uppdrag skulle i korthet gå ut på att samla information om vad som behöver göras, göra en prioriteringslista för i vilken ordning åtgärder görs, informera allmänhet och företag om vattenfrågorna, driva projekt och söka projektstöd. Målet med åtgärdssamordnarens uppdrag ska vara att bidra till att Göta älv når en god vattenstatus enligt EU:s Vattendirektiv.

Förslaget är att kommunernas sammanlagda årliga avgifter är baserade på 1 kr/invånare inom Göta älvs avrinningsområde, avrundat till totalt 420 000 kr för alla kommuner. Dessa fördelas så att hälften av avgiften baseras på respektive kommuns andel av den totala befolkningen inom avrinningsområdet och hälften baseras på hur stor andel av avrinningsområdet respektive kommun har (se tabell i bilaga 1). För Göteborgs Stad blir det enligt denna beräkningsmodell totalt 166 000 kronor per år. Som information beslutade miljö- och klimatnämnden 2019 om medfinansiering av Säveåns vattenråd med 132 000 kronor per år från Göteborgs Stad.

I de inledande diskussionerna i vattenrådet har framkommit att man i kommunerna ser behov av att få till en samlad organisation som arbetar med vattenförvaltningen inom Göta älvs avrinningsområde där även åtgärder är en del av arbetet. Då de flesta kommunerna inom vattenrådet representeras av tjänstepersoner är det nu också en avsikt att samtliga kommuner i vattenrådet även utser en politiker som kan företräda kommunen i vattenrådet. Med sådan tillsättning blir representationen i Göta älvs vattenråd snarlik den representation som i dagsläget finns i Säveåns och Mölndalsåns vattenråd.

Vattenrådets arbete de senaste åren

I Västerhavets vattendistrikt är aktiviteterna inom vattenråden en av hörnstenarna för lokal förankring av den svenska vattenförvaltningen och en bättre vattenmiljö. Vattenråden ökar kunskapen och medvetenheten om de lokala vattnen, arbetar för åtgärder och bidrar till en ämnesövergripande tvärspektoriell hantering av vattenfrågor där en enskild aktör skulle haft svårt för att agera. Göta älvs vattenråd har regelbundna möten

med både tjänstepersoner och politiker mellan 4–6 gånger per år. Göteborgs Stad har en utsedd politiker (ordförande) i Göta älvs vattenråd, medan övriga kommuner inte har några politiska representanter.

Vattenrådet har genom åren genomfört biotopkarteringar, inventeringar och utredningar inom Göta älvs avrinningsområde. Utöver detta anordnar vattenrådet vattendragsvandringar, yttrar sig i samråd samt sköter hemsidan. Vattenrådets medlemmar deltar även i olika samverkansaktiviteter såsom exempelvis Vattenrådets dag, vattendagarna i Stockholm och möten med Länsstyrelsen. Ett av vattenrådets uppdrag är att informera allmänhet och organisationer om dess naturvärden.

Vattenrådet är en samarbetsform och inte en juridisk person. Göta älvs vattenråds ekonomi är separerad från Göta älvs vattenvårdsförbunds, men administreras av Göta älvs vattenvårdsförbund. Vattenvårdsförbunden har bedrivit samordnade recipientkontrollprogram och vattenprovtagningar under längre tid, medan vattenråden tillkom i och med EU:s vattendirektiv 2000.

Värdet av en aktiv medverkan i och finansiering till Göta älvs vattenråd

Vattenråden har en viktig roll i svensk vattenförvaltning eftersom tvärssektoriell samordning och koordinerad förvaltning är en förutsättning för att vi ska kunna nå våra vattenrelaterade miljömål. Tanken med vattenråden är att de ska representera alla intressen i avrinningsområdet och fungera som ett lokalt forum och part i dialog med myndigheter för vattenfrågor. Översvämningsproblematik, exploateringstryck och höga naturvärden gör att det finns stora utmaningar som kräver samverkan och samsyn över kommungränserna.

Göta älv samt flera av dess tillflöden är klassade som vattenförekomster enligt EU:s vattendirektiv och har därmed fastställda miljö kvalitetsnormer som ska uppnås. I Sverige är det vattenförvaltningsförordningen som ser till att vattendirektivet följs och vattenmyndigheterna har ansvaret att fastställa ett åtgärdsprogram för varje vattendistrikt.

Länsstyrelsen ställer allt högre krav på en bättre redovisning och bättre samordning mellan kommunerna vid exempelvis framtagandet av underlag för bedömning av betydande miljöpåverkan. Detta på grund av att enskilda projekt inom en kommun kan påverka den ekologiska och kemiska statusen både uppströms och nedströms exploateringsområdet. Klimatrelaterade frågor som rör vattennivåskillnader och vad som händer i kommunerna ifall vattennivån höjs respektive sänks inom olika områden har blivit än mer aktuellt. Vattenrådet fungerar som ett forum för att skapa en samsyn och ett helhetsperspektiv kring alla dessa frågor och är också ett forum för att diskutera effekterna av planerade åtgärder och exploateringsprojekt. Samsyn och samarbete över kommungränserna förbättrar förutsättningarna för varje kommun att uppfylla de krav på god status som beslutats enligt EU:s Vattendirektiv. För att detta ska vara möjligt krävs både engagemang och vilja från alla parter.

Vattenrådets ekonomi och förslaget till medfinansiering

Vattenrådet får i nuläget ett årligt bidrag på 80 000 kr från vattenmyndigheterna för att bedriva lokalt samverkansarbete. Vattenmyndigheten vid Västerhavets vattendistrikt har en ambition att fortsätta dela ut dessa bidrag, men kan inte garantera bidragsnivåerna då de bygger på en årlig budget beslutad av regeringen. Om ett vattenråd vill arbeta med annat än lokal samverkan finns det möjlighet att söka pengar från olika håll, bland annat LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) och LONA (lokala naturvårdssatsningen).

En medfinansiering enligt det nya förslaget möjliggör att man anställer en person på deltid på GR som arbetar mer aktivt med frågor rörande Göta älv. Personen är tänkt att fungera som samordnare för att arbeta med exempelvis klimatrelaterade frågor samt hjälpa till att söka medel för åtgärder inom Göta älvs avrinningsområde. Väljer Göteborgs Stad att inte bidra med finansiering till vattenrådet uteblir möjligheten till påverkan och vi kommer därmed att sakna beslutanderätt i strategiska frågor och åtgärder som föreslås inom vattenrådet.

Förvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen gör bedömningen att förslaget med kommunal medfinansiering, det vill säga en avgift, till vattenrådets arbete är ett bra sätt att arbeta för att kunna uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten. Utan medfinansiering och politikerrepresentation riskerar samordning och resultatet av åtgärderna inom Göta älvs avrinningsområde att bli sämre. Detta får därför också konsekvenser för det arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus som vi i Göteborgs Stad arbetar med just nu för att öka möjligheterna att nå god vattenstatus.

Bedömningen är också att miljö- och klimatanämnden ska betala Göteborgs Stads avgift för Göta älvs vattenråd, liksom den för Mölndalsåns vattenråd, i enlighet med det som tidigare beslutats för Säveåns vattenråd. Avvägning har gjorts utifrån om avgiften till vattenråden ska delas med nämnden för kretslopp- och vatten. Nämnden för kretslopp- och vatten betalar idag cirka 1,3 miljoner kronor per år för arbetet i Bohuskustens vattenvårdsförbund och Göta älvs vattenvårdsförbund utifrån sin roll som verksamhetsutövare. Vattenvårdsförbunden ansvarar bland annat för olika vattenprovtagningar och recipientkontrollprogram. Verksamheten i vattenvårdsförbunden, som miljö- och klimatanämnden inte bidrar till finansiering av, är även värdefull för vår miljöövervakning och vårt arbete med åtgärdsplan för god vattenstatus. Bedömningen är därför att vi nu inte delar avgifterna till vattenråden med kretslopp- och vatten utan kvarstår i nuvarande modell med att de fortsätter ansvara för avgifter till vattenvårdsförbunden och miljö- och klimatanämnden för avgifterna till vattenråden.

Miljöförvaltningen avser, oavsett verksamheten i vattenråden, att i samverkan med förvaltningen för kretslopp- och vatten undersöka närmare vad Göteborgs Stad får ut av vårt bidrag till Bohuskustens vattenvårdsförbund. Det är av vikt för utvecklingen av stadens miljöövervakningsplan och arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus, som kompletterar arbetet i vattenvårdsförbunden.

Den politiska representationen i vattenråden har för närvarande inte någon tydlig koppling till miljö- och klimatanämnden eller till kretslopp- och vattennämnden, eftersom politikerna i vattenråden inte självklart sitter med i någon av våra nämnder. Återkopplingen till nämnderna kan av den anledningen bli lidande. Miljöförvaltningen föreslår därför att de politiska representanterna i vattenråden ska utses av miljö- och klimatanämnden. För arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus är det också viktigt att det finns en koppling mellan det arbetet och vattenrådets arbete samt att det finns en ordning angående de formella processerna kring politiker som tillsätts i vattenråden. Detta förslag till beslut gällande politisk representation skulle i så fall förutom Göta älv och Mölndalsåns vattenråd (dnr 2021-5330) även omfatta Säveåns vattenråd (dnr 2019-9377).

Anna Ledin

Direktör

Henriette Söderberg

Avdelningschef

§ 224 Dnr 2021-5330

Förslag till ny finansiering av Mölndalsåns vattenråd

Beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner förslag till ny finansiering av Mölndalsåns vattenråd, med en avgift på 133 000 kronor per år från Göteborgs Stad från 2022
2. Miljö- och klimatnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om att den politiska representationen i de vattenråd Göteborgs Stad är med i utses av miljö- och klimatnämnden från 2023.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2021-10-07 med bilagor.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige

Dag för justering

2021-10-22

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Alander

Ordförande

Emmyly Bönfors (C)

Justerande

Helena Norin (MP)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2021-10-22.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-10-07

Diarienummer 2021-5330

Handläggare

Johan Erlandsson

Telefon: 031-368 37 19

E-post: johan.erlandsson@miljo.goteborg.se

Förslag till ny finansiering av Mölndalsåns vattenråd

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner förslag till ny finansiering av Mölndalsåns vattenråd, med en avgift på 133 000 kronor per år från Göteborgs Stad från 2022
2. Miljö- och klimatnämnden hemställer hos kommunfullmäktige om att den politiska representationen i de vattenråd Göteborgs Stad är med i utses av miljö- och klimatnämnden från 2023.

Sammanfattning

Mölndalsåns vattenråd har tagit fram ett förslag till ny finansiering som innebär att kommunerna går in med en årlig medfinansiering. För Göteborgs Stad blir summan då totalt 133 000 kronor.

Miljöförvaltningen gör bedömningen att vattenråd är ett bra sätt att arbeta för att bidra till att kunna uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. I samband med tidigare ärende om Sävåns vattenråd beslutades att miljö- och klimatnämnden ska ansvara för Göteborgs Stads avgift till vattenrådet. Miljöförvaltningen gör bedömningen att samma princip gäller för Mölndalsåns vattenråd. Miljöförvaltningen avser återkomma i förslag till nämndens budget inför 2022 med vilka konsekvenser det får för verksamheten i övrigt att medfinansiera vattenrådet.

Vattenråden har för avsikt att samtliga kommuner i vattenrådet, utöver representation på tjänstepersonsnivå, även utser en politiker som kan företräda kommunen i vattenrådet. Syftet är att vattenrådet ska kunna arbeta mer aktivt med åtgärder inom Mölndalsåns avrinningsområde jämfört med nuvarande nivå.

Med utgångspunkt att miljö- och klimatnämnden ansvarar för medfinansieringen av vattenrådet föreslår miljöförvaltningen att den politiska representationen i vattenrådet ska utses av miljö- och klimatnämnden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Medfinansieringen och avgiften till vattenrådet innebär en ny kostnad som vi återkommer med konsekvenserna av i förslag till nämndens budget 2022.

Bedömning ur ekologisk dimension

De aspekter miljöförvaltningen funnit utifrån denna dimension beskrivs under rubriken Beskrivning av ärendet.

Bedömning ur social dimension

Miljöförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Brev från Mölndalsåns vattenråd till kommunstyrelsen angående medfinansiering av Mölndalsåns vattenråd
2. Nu gällande arbetsordning för Mölndalsåns vattenråd
3. Folder om Mölndalsåns vattenråd

Ärendet

Mölnadsåns vattenråd har inkommit med en fråga till Göteborgs Stad avseende avgift till Mölnadsåns vattenråd.

För Göteborgs Stad innebär det en avgift och medfinansiering till vattenrådets arbete på 133 000 kronor per år. Utifrån miljö- och klimatnämndens samordnande roll för vatten- och havsmiljöarbete har stadsledningskontoret överlämnat frågan till miljö- och klimatnämnden.

Beskrivning av ärendet

Mölnadsåns vattenråd bildades 2008. Under 2019 påbörjades en diskussion i vattenrådet om dess framtida arbete och roll i kommunernas gemensamma arbete för att nå en god vattenstatus i dess vattenförekomster enligt EU:s Vattendirektiv. För att komma framåt i åtgärdsarbetet behövs mellankommunala samarbeten inom avrinningsområdet. Samverkan som sker i vattenråden är en bra grund för en vidareutveckling av det mellankommunala åtgärdsarbetet. För att få ett fungerande och effektivt vattenvårdsarbete inom Mölnadsåns vattenråd föreslås att en budget, utöver det årliga samverkansbidraget (40 000 kronor) från Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt, ska avsättas från och med 2022.

Förslaget är att kommunernas sammanlagda årliga avgifter är baserade på 2 kronor/invånare inom Mölnadsåns avrinningsområde, avrundat till totalt 350 000 kronor. Dessa fördelas så att hälften av avgiften baseras på respektive kommuns andel av den totala befolkningen inom avrinningsområdet och hälften baseras på hur stor andel av avrinningsområdet respektive kommun har (se tabell i bilaga 1). För Göteborgs Stad blir det enligt denna beräkningsmodell totalt 133 000 kronor per år. Som information beslutade miljö- och klimatnämnden 2019 om medfinansiering av Sävås vattenråd med 132 000 kronor per år från Göteborgs Stad.

Med en budget skulle vattenrådet kunna initiera vattenvårdande åtgärder samt engagera en åtgärdssamordnare på deltid för ett arbete som har som mål att Mölnadsån når en god vattenstatus enligt EU:s Vattendirektiv. Mölnadsåns vattenråds arbetsordning samt en folder om vattenrådet bifogas som bilaga 2 respektive 3. Efter beslut om finansiering från samtliga kommuner justeras arbetsordningen så att denna medfinansiering ingår.

I de inledande diskussionerna i vattenrådet har framkommit att man i kommunerna ser behov av att få till en samlad organisation som arbetar med vattenförvaltningen inom Mölnadsåns avrinningsområde där även åtgärder är en del av arbetet. Med utgångspunkt i att miljö- och klimatnämnden förväntas finansiera Göteborgs Stads medverkan i vattenråden är miljöförvaltningens bedömning att den politiska representationen också bör utses av miljö- och klimatnämnden.

Vattenrådets arbete de senaste åren

I Västerhavets vattendistrikt är aktiviteterna inom vattenråden en av hörnstenarna för lokal förankring av den svenska vattenförvaltningen och en bättre vattenmiljö. Vattenråden ökar kunskapen och medvetenheten om de lokala vattnen, arbetar för åtgärder och bidrar till en ämnesövergripande tvärspektoriell hantering av vattenfrågor där en enskild aktör skulle haft svårt för att agera. Mölnadsåns vattenråd har regelbundna möten mellan 4–6 gånger per år. Vattenrådet har genom åren genomfört biotopkarteringar, inventeringar och utredningar inom Mölnadsåns avrinningsområde.

Utöver detta anordnar vattenrådet vattendragsvandringar, yttrar sig i samråd samt sköter hemsidan. Vattenrådets medlemmar deltar även i olika samverkansaktiviteter såsom exempelvis Vattenrådets dag, vattendagarna i Stockholm och möten med Länsstyrelsen. Ett av vattenrådets uppdrag är att informera allmänhet och organisationer om dess naturvärden.

Vattenrådet är en samarbetsform och inte en juridisk person. Mölndalsåns vattenråds ekonomi är separerad från Göta älvs vattenvårdsförbunds, men administreras av Göta älvs vattenvårdsförbund. Vattenvårdsförbunden har bedrivit samordnade recipientkontrollprogram och vattenprovtagningar under längre tid, medan vattenråden tillkom i och med EU's vattendirektiv 2000.

Värdet av en aktiv medverkan i och finansiering till Mölndalsåns vattenråd

Vattenråden har en viktig roll i svensk vattenförvaltning eftersom tvärssektoriell samordning och koordinerad förvaltning är en förutsättning för att vi ska kunna nå våra vattenrelaterade miljömål. Tanken med vattenråden är att de ska representera alla intressen i avrinningsområdet och fungera som ett lokalt forum och part i dialog med myndigheter för vattenfrågor. Översvämningsproblematik, exploateringstryck och höga naturvärden gör att det finns stora utmaningar som kräver samverkan och samsyn över kommungränserna.

Mölndalsån samt flera av dess tillflöden är klassade som vattenförekomster enligt EU:s vattendirektiv och har därmed fastställda miljö kvalitetsnormer som ska uppnås. I Sverige är det vattenförvaltningsförordningen som ser till att vattendirektivet följs och vattenmyndigheterna har ansvaret att fastställa ett åtgärdsprogram för varje vattendistrikt.

Länsstyrelsen ställer allt högre krav på en bättre redovisning och bättre samordning mellan kommunerna vid exempelvis framtagandet av underlag för bedömning av betydande miljöpåverkan. Detta på grund av att enskilda projekt inom en kommun kan påverka den ekologiska och kemiska statusen både uppströms och nedströms exploateringsområdet. Klimatrelaterade frågor som rör vattennivåskillnader och vad som händer i kommunerna ifall vattennivån höjs respektive sänks inom olika områden har blivit än mer aktuellt. Vattenrådet fungerar som ett forum för att skapa en samsyn och ett helhetsperspektiv kring alla dessa frågor och är också ett forum för att diskutera effekterna av planerade åtgärder och exploateringsprojekt. Samsyn och samarbete över kommungränserna förbättrar förutsättningarna för varje kommun att uppfylla de krav på god status som beslutats enligt EU:s Vattendirektiv. För att detta ska vara möjligt krävs både engagemang och vilja från alla parter.

Vattenrådets ekonomi och förslaget till medfinansiering

Vattenrådet får i nuläget ett årligt bidrag på 40 000 kr från vattenmyndigheterna för att bedriva lokalt samverkansarbete. Vattenmyndigheten vid Västerhavets vattendistrikt har en ambition att fortsätta dela ut dessa bidrag, men kan inte garantera bidragsnivåerna då de bygger på en årlig budget beslutad av regeringen. Om ett vattenråd vill arbeta med annat än lokal samverkan finns det möjlighet att söka pengar från olika håll, bland annat LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) och LONA (lokala naturvårdssatsningen).

En medfinansiering enligt det nya förslaget möjliggör att man anställer en person på deltid på GR som arbetar mer aktivt med frågor rörande Mölndalsån. Personen är tänkt att fungera som samordnare för att arbeta med exempelvis klimatrelaterade frågor samt hjälpa till att söka medel för åtgärder inom Mölndalsåns avrinningsområde. Väljer

Göteborgs Stad att inte bidra med finansiering till vattenrådet uteblir möjligheten till påverkan och vi kommer därmed att sakna beslutanderätt i strategiska frågor och åtgärder som föreslås inom vattenrådet.

Förvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen gör bedömningen att förslaget med kommunal medfinansiering, det vill säga en avgift, till vattenrådets arbete är ett bra sätt att arbeta för att kunna uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Utan medfinansiering och politikerrepresentation riskerar samordning och resultatet av åtgärderna inom Mölndalsåns avrinningsområde att bli sämre. Detta får därför också konsekvenser för det arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus som vi i Göteborgs Stad arbetar med just nu för att öka möjligheterna att nå miljökvalitetsnormerna för vatten (i de flesta fall god vattenstatus).

Bedömningen är också att miljö- och klimatnämnden ska betala Göteborgs Stads avgift för Mölndalsåns vattenråd, liksom den för Göta älvs vattenråd, i enlighet med det som tidigare beslutats för Säveåns vattenråd. Avvägning har gjorts utifrån om avgiften till vattenråden ska delas med nämnden för kretslopp- och vatten. Nämnden för kretslopp- och vatten betalar dock cirka 1,3 miljoner kronor per år för arbetet i Bohuskustens vattenvårdsförbund och Göta älvs vattenvårdsförbund utifrån sin roll som verksamhetsutövare. Vattenvårdsförbunden ansvarar bland annat för olika vattenprovtagningar och recipientkontrollprogram. Verksamheten i vattenvårdsförbunden, som miljö- och klimatnämnden inte bidrar till finansiering av, är även värdefull för vår miljöövervakning och vårt arbete med åtgärdsplanen för god vattenstatus. Bedömningen är därför att vi nu inte delar avgifterna till vattenråden med kretslopp- och vatten, utan kvarstår i nuvarande modell med att de ansvarar för vattenvårdsförbunden och miljö- och klimatnämnden för avgifterna till vattenråden.

Miljöförvaltningen avser, oavsett verksamheten i vattenråden, att i samverkan med förvaltningen för kretslopp- och vatten undersöka närmare vad Göteborgs Stad får ut av vårt bidrag till Bohuskustens vattenvårdsförbund. Det är av vikt för utvecklingen av stadens miljöövervakningsplan och arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus, som kompletterar arbetet i vattenvårdsförbunden.

Den politiska representationen i vattenråden har för närvarande inte någon tydlig koppling till miljö- och klimatnämnden eller till kretslopp- och vattennämnden, eftersom politikerna i vattenråden inte självklart sitter med i någon av våra nämnder. Återkopplingen till nämnderna kan av den anledningen bli lidande. Miljöförvaltningen föreslår därför att de politiska representanterna i vattenråden ska utses av miljö- och klimatnämnden. För arbetet med åtgärdsplanen för god vattenstatus är det också viktigt att det finns en koppling mellan det arbetet och vattenrådets arbete samt att det finns en ordning angående de formella processerna kring politiker som tillsätts i vattenråden. Detta förslag till beslut gällande politisk representation skulle i så fall förutom Mölndalsåns och Göta älvs vattenråd (dnr 2021-7064) även omfatta Säveåns vattenråd (dnr 2019-9377).

Anna Ledin

Henriette Söderberg

Direktör

Avdelningschef